

"Waarom moet ik die nou alleen maken?" (okt. 2018)

De rekentoetsen worden uitgedeeld en Soufyan zucht: "Gatsie... moeilijk, moeilijk.... waarom moet ik die nou alleen maken? We moeten toch altijd samenwerken bij rekenen?"

Ja, waarom eigenlijk? En ik hoor mijzelf als leraar van groep 8 zeggen: "Nee, nou moet je het alleen doen. Het is een toets, dus moet je het helemaal zelf doen."

Enkele jaren geleden stond ik iedere week nog één dag voor groep 8 in het hartje van Rotterdam. Als ervaren onderwijzer kreeg ik het flink voor mijn kiezen en heb ik ontzettend veel geleerd van de kinderen en van mijn collega's. Dat woordje "dus" zit me achteraf toch in de weg. Iedereen vindt het volkomen normaal dat kinderen de toetsen altijd alleen moeten maken. Je mag niet samenwerken, je mag niks vragen, niet met je buurman overleggen als je er niet uitkomt, niet even kijken hoe een ander het doet. Nee, samenwerken kan niet, je mag niet afkijken, dat is niet eerlijk. Je moet het gewoon normaal helemaal alleen doen!

Maar normaal is het niet en zeker ook niet eerlijk! In de volwassen wereld is het toch ook volkomen normaal dat je samenwerkt. Als je iets niet snapt, ga je het even aan een collega vragen of voorleggen; je zoekt samen naar de oplossing en ieder draagt zijn steentje bij. Het is ook volkomen normaal om te kijken hoe een ander iets doet, wanneer je vastloopt. De resultaten groeien als je samenwerkt. Maar op school moet je iedere toets helemaal alleen maken, je mag helemaal alleen vastlopen!

Waar zijn die toetsen eigenlijk voor bedoeld? Als het goed is zou je er iets van moeten leren. Maar de realiteit is helaas dat kinderen hier meestal weinig van leren; het is een meetlint om jou er op af te rekenen. Zolang het goed gaat is dat natuurlijk niet vervelend, maar Soufyan heeft andere ervaringen. Hij ziet de bui al hangen, straks gaat het weer mis en hangt hij weer oonderaan.

Natuurlijk mag er ook wel eens een enkele keer individueel getoetst worden om de ontwikkeling van een kind zelf in beeld te brengen. Maar daar leer je als kind niets van. Dat kan dus tot een minimum beperkt worden. Heel veel toetsen in het onderwijs zouden gebruikt kunnen worden om er iets van te leren.

Stel dat we voortaan dat soort toetsen niet meer individueel afnemen, maar dat kinderen vrij zijn om met elkaar te overleggen, elkaar te helpen als dat nodig is. En wanneer de toets gemaakt is gaan we hem gezamenlijk nakijken en bespreken. Fouten worden geanalyseerd en er wordt samen geoefend. Daarna mag je hem individueel nog een keer maken. Zijn er dan nog opgaven waar je niet uitkomt, dan mag je natuurlijk hulp inroepen. De scores van de kinderen zullen waarschijnlijk gigantisch omhoog gaan, niet omdat het 'oneerlijk' is gegaan, maar omdat zij samengewerkt hebben en heel veel geleerd!

Arie de Bruin